

F. t. l. vedr. råstoffer

efterforskningsstilladelse med efterfølgende eneret til indvinding alene vil blive meddelt, såfremt råstofforekomsten i det ansøgte område ikke er af væsentlig interesse for andre indvindingsfirmaer end ansøgerens. Såfremt forekomsten har interesse for flere indvindere, vil én indvinder kun få tildelt efterforskningsstilladelse uden efterfølgende eneret. Alternativt skal de interesserede indvindere i fællesskab søge efterforskningsstilladelse og være enige om, at der skal være fælles adgang til indvinding i området, såfremt tilladelse opnås. Dette krav om enighed blev indført efter ønske fra branchen. Lovens forarbejder tager ikke stilling til konsekvenserne af en grundlæggende uenighed blandt indvinderne eller de potentielle indvindere.

I bemærkningerne til 1996-loven er det endvidere forudsat, at ordningen med fartøjsgodkendelser efter § 19 i forhold til den daglige råstofforsyning fortsat administreres dels med loft over den samlede lastekapacitet på 25.000 m³ (i dag 26.250 m³), dels med loft over det enkelte indvindingsfartøjs lastekapacitet på 2.000 m³.

Efter lovens bemærkninger er formålet med begrænsningen af den samlede lastekapacitet at sikre en bæredygtig udvikling, fordi den samlede indvinding af råstofferne begrænses i en situation, hvor der til en fartøjsgodkendelse er knyttet en fri ret til indvinding i de af miljøministeren udlagte overgangsområder. Formålet med loftet over det enkelte fartøjs lastekapacitet er efter lovens bemærkninger at begrænse de miljømæssige effekter ved råstofindvinding ved at udelukke store skibe og for at sikre, at alle landets egne kan forsynes med sømaterialer samtidig i kraft af, at der findes et vist antal arbejdende skibe. I 1996 var der i alt ca. 50 ral- og sandsugerfartøjer, heraf kun 5 fartøjer med en lastekapacitet på over 1.000 m³. Lovens forarbejder tager ikke stilling til administrationen af de fastsatte grænser for lastekapacitet på det tidspunkt, hvor overgangsordningen udløber.

Rettsstillingen efter lovændringen i 1996 er således,

- at råstofindvinding på havet kræver en tilladelse efter råstoflovens § 20 til indvinding i geografisk afgrænsede og miljøvurderede områder,
- at indehavere af fartøjstilladelser efter råstoflovens § 19 frit kan indvinde råstoffer i overgangsområderne frem til den 1. januar 2007,
- at efterforskning og indvinding uden for overgangsområderne både kræver en fartøjstilladelse efter § 19 og en indvindingstilladelse efter lovens § 20,
- at der af forsyningsmæssige og miljømæssige årsager, som foreskrevet i lovbemærkningerne, er fastholdt et loft over den samlede indvindingsflådes la-

stekapacitet på 26.500 m³ og et loft over det enkelte fartøjs lastekapacitet på 2.000 m³, og

- at udgifterne til efterforskning afholdes af den, der søger om tilladelsen, ligesom det påhviler ansøgeren at foretage de fornødne undersøgelser og miljøvurderinger eller helt eller delvis at afholde udgifterne hertil.

Administrationen af lovens regler om fartøjsgodkendelse er siden 1996 sket efter de retningslinjer, som fremgik af bemærkningerne til 1996-loven. I praksis har det betydet, at branchen i dag består af færre virksomheder og færre, men i gennemsnit større, indvindingsfartøjer.

1996-lovens forudsætning om efterforskning med henblik på udlægning af nye indvindingsområder er imidlertid ikke opfyldt. Efterforskning og indvinding i nye områder efter lovens § 20 er helt overvejende anvendt af bygherrer til brug for store anlægsarbejder som f.eks. havneudvidelserne i Århus og Skagen samt anlægsarbejderne i forbindelse med Amager Strandpark. Endvidere har Kystdirektoratet gennemført efterforskning og fået indvindingstilladelser efter § 20 i nye områder ud for Jyllands Vestkyst til kystbeskyttelse.

Indvindingsbranchens virksomheder har sammen eller hver for sig ansøgt om efterforskning og indvinding i områder efter lovens § 20. Imidlertid har det forhold, at indvindingsvirksomhederne enten skal være enige om i fællesskab at søge en tilladelse, eller at en virksomhed skal være alene om at have en interesse i området, medført, at ansøgningerne ikke i væsentligt omfang har ført til udlægning af nye indvindingsområder. Det kan konstateres, at det bl.a. på grund af den administrationspraksis, som blev fastlagt ved lovændringen i 1996, ikke er lykkedes branchen at blive enige om efterforskningsaktiviteter, sådan som det ellers var forudsat ved lovændringen. Både efterforsknings- og indvindingstilladelser påklages af konkurrerende virksomheder, og i den eneste større efterforskningsstilladelse – givet til et selskab bestående af flere virksomheder – er parterne bag det selskab, der har fået tilladelsen, efterfølgende blevet enige.

Den manglende enighed i branchen om efterforskningsaktiviteter og afholdelse af udgifter til miljøundersøgelser m.v. betyder, at der ikke udføres den efterforskning, der er nødvendig for også fremover at sikre råstofforsyningen fra havet. Det er en situation, som branchen og Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen i flere år – på grund af lovens forudsætning om enighed – uden held har forsøgt at finde en løsning på.

Ved udløbet af den 10-årige overgangsperiode den 1. januar 2007 er der ikke længere knyttet en indvin-